

Малака ошириш жараёнида “Миллий ғоя ва маънавият асослари” фани туркумига кирувчи фанларни ўқитиш жараёнида ўқувчиларга ватанпарварлик ва миллий ғурур туйғуларини сингдириш самарадорлиги тўғрисида

Малака ошириш жараёнининг муҳим жиҳатларидан бири нафақат тингловчилар қалби ва онгига миллий ғояни сингдириш, балки уларда мактаб ўқувчилари онгу шуурига ватанпарварлик ва миллий ғурур туйғуларини сингдириш усул ва воситалари ҳақида кенг ва чуқур методик билимлар бериш ҳам ҳисобланади.

Бинобарин, ҳозирги кунда умумтаълим мактаблари олдидаги энг муҳим вазифа – ёш авлоднинг қалбига миллий ғоя ва мафқурани сингдириш, ўз Ватанига муҳаббат ва садоқат туйғусини уйғотиш, ўзлигини англаш, уларда миллий ғурурни шакллантириш, умумбашарий қадриятлар руҳида тарбиялаш вазифаси қўйилган. Зеро, фуқароси маърифатли, маънавиятли бўлган жамиятгина ҳаёт бўҳронлари, қийинчиликлари, турли ғовларни енгиб, ўз олдига қўйган улуғвор мақсадларга эришади. Шу билан бирга, мустақиллигимизнинг уч таянчи – мустақил сиёсат, иқтисодий қудрат ва халқ маънавияти бир-бири билан чамбарчас боғлиқ бўлиб, уларнинг уйғун ривожланиши таъминлансагина Ўзбекистон буюк давлат сифатида жаҳон ҳамжамиятида ўз муносиб ўрнини эгаллай олади.

Ҳар бир одам, ўсиб келаётган ёш авлод, бутун халқ ўз Ватани тарихини чуқур билса, теран томирлари қаерларга бориб етиши ва туташганини яхши англаса бугунини теранроқ ҳис этади, қадрига етади ва келажагини ёрқин кўра билади. Зеро, шу Ватаннинг, халқини, яъни ўз халқини билиш, унинг қадрига етиш, буюклигини тан олиш, уни севиш, эъзозлаш ва асраш инсон маънавиятини белгиловчи асосий омиллардан биридир. Шу боисдан, ҳозирги глобаллашув даврда ўқувчилар маънавий-маърифий тарбиясини замон талаблари асосида ташкил этиш зарур. Бинобарин, ёшларни турли мафқуравий хуружлардан ҳимоя қилиш, уларнинг ҳаётга онгли муносабатини шакллантириш ва ён атрофда содир бўлаётган воқеа ва ҳодисаларга ҳушёрлик ва огоҳлик билан қараш, юртимизда олиб борилаётган янгилашиш жараёнларига даҳлдорлик ҳиссини уйғотиш бугуннинг энг долзарб вазифаси ҳисобланади.

Шу билан бирга, баркамол авлодни тарбиялаш, унинг ғурурини, эътиқодини эзгу мақсад сари йўналтириш муҳим аҳамиятга эга. “Миллий ғоя – деб таъкидлайди Президентимиз И.А.Каримов, - биринчи навбатда ёш авлодни ватанпарварлик, эл-юртга садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг қалбига инсонпарварлик ва одамийлик фазилатларини пайванд қилишдек олижаноб ишларимизда мададкор бўлиши зарур”.

Шу ўринда, ўқувчи ёшлар қалбида миллий ғурурни шакллантириш масаласига алоҳида тўхталиш зарур. Миллий ғурур – ўз миллий мансублигидан фахрланиш, ўз миллатининг бой тарихи, маданий ва маънавий меросидан, унинг жаҳон цивилизациясига қўшган ҳиссасидан

ғурурланиш, ўзлигини англаш, ўзгаларни тушунишга даъват этувчи қудратли кучдир.

Мактаб ўқитувчилари ўқувчиларда юқоридаги сифатларни шакллантириш, уларда ўз миллати истикболи олдида масъулликни ҳис қилиш, айна пайтда уни янгиша шароитлар ва ҳолатларда бойитиб борадиган комил инсонларни тарбиялашни ўзларининг муҳим ишларидан деб ҳисоблашлари зарур. Бунда улар ёшларни мустақил фикрлашга ўргатиш учун мантиқий баҳс-мунозараларни ташкил этиш, “Мен нечун севаман Ўзбекистонни” кўрик-танлови ўтказиш, тарбия жараёнларида оила, мактаб, маҳалла ҳамкорлигини йўлга қўйиш, “Тарбиялаб, таълим-тарбия берайлик” тамойилиги аҳамият беришлари зарурдир.

Тарбиянинг бош мақсади – ёш авлодни маънавий-ахлоқий тарбиялашда халқнинг бой миллий, маънавий-тарихий анъаналарга, урф-одатлари ҳамда умумбашарий қадриятларга асосланган самарали ташкилий, педагогик шакл ва воситаларни ишлаб чиқиб амалга жорий этишдир.

Тарбиянинг асосий вазифаси — шахснинг ақлий, ахлоқий, эркин фикрловчи ва жисмоний ривожланиши, унинг қобилиятларини ҳар томонлама очиш учун имконият яратишдир.

Бунинг учун: - ёшларни эркин фикрлашга ўргатиш, ҳаёт мазмунини тушуниб олишига кўмаклашиш, ўз-ўзини идора ва назорат қила билишини шакллантириш, ўз шахсий турмушига мақсадли ёндошув, уларда режа ва амал бирлиги ҳиссини уйғотиш;

- ўқувчиларни миллий, умуминсоний қадриятлар, Ватанимизнинг бой маънавий мероси билан таништириш, маданий ҳамда дунёвий билимларни эгаллашга бўлган талабларини шакллантириш, малака ҳосил қилдириш, тобора ўстириб-бойитиб бориш ва эстетик тушунчаларни шакллантириш;

- ҳар бир ўсмирнинг билимдонлигини ва ижодий имкониятларини аниқлаб, уларни ривожлантириш, инсон фаолиятини турли соҳаларда жорий қилиб кўриш. Болалар ижодкорлига, иқтидорини юзага чиқариш ва янада қўллаб-қувватлаш учун шарт-шароит ҳозирлаш;

- инсонпарварлик одоби меъёрларини шакллантириш (бир-бирини тушунадиган, меҳрибонлик, шафқатлилик, ирқий ва миллий камситишларга қарши кураша олиш), муомала одоби каби тарбия воситалари (ноҳақлик, ёлғончилик, тухмат, чақимчиликнинг олдини олиш) кенг қўлланиши лозим.

- ватанпарварлик, дунёвий фикрлаш, жамиятимизда яшаётган одамлар билан ўзаро муносабат — мулоқотни ўрганиш, ўз халқига, давлатига, унинг ҳимояси учун ҳамиша шай бўлиб туриш, Ўзбекистон Республикаси ва бошқа давлатларнинг рамзларига ҳурмат билан қараш, ёш авлодни Ўзбекистон Республикаси Конституциясига, Байроғига, Гербига, Мадҳиясига садоқатли қилиб тарбиялаш;

- қонуний жамоа ахлоқи ва турмуш қоидаларига ҳурмат билан қарашни тарбиялаш, шахснинг ноёб қирраларини белгиловчи фуқаролик ва ижтимоий масъулият ҳисларини ривожлантириш, ўзи яшаётган мамлакатнинг равақати, инсоният тараққиётини барқарор сақлаб қолиш учун фидойилик. экологик таълим-тарбия;

- мустақил давлатимиз — Ўзбекистон Республикасининг ички ва ташқи сиёсатига тўғри ва холисона баҳо беришга ўргатиш. Унинг тинчликсеварлик, демократия ва бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашмаслик, ошкора-очик ташқи сиёсатига ва ўз халқининг турмуш даражасини оширишга йўналтирилган, фуқароларни ижтимоий ҳимоя қиладиган ички сиёсатини тўғри тушунтирмоқ керак;

- турмушда энг олий кадрият ҳисобланган меҳнатга ижодий ёндошиш фазилатларини шакллантириш;

- соғлом турмуш тарзига интилишни тарбиялаш ва ривожлантириш, муносиб оила соҳиби бўлиш истагини шакллантириш;

- ёшларимизни эркин мустақил фикрлашга ўргатиш;

Шу билан бирга, Президентимизнинг қуйидаги сўзларини ҳам унутмаслигимиз лозим: “Тарбиячиларнинг ўзларига замонавий билим бериш, уларнинг маълумотини, малакасини ошириш каби пайсалга солиб бўлмайдиган долзарб масалаларга дуч келмоқдамиз. Менинг фикримча, таълим-тарбия тизимини ўзгартиришдаги асосий муаммо ҳам мана шу ерда. Ўқитувчи болаларимизга замонавий билим берсин, деб талаб қиламиз. Аммо замонавий билим бериш учун, аввало, мураббийнинг ўзи ана шундай билимга эга бўлиши керак”.